

11+

Поморник Юхим і українська полярниця

Створено у співпраці з Національним антарктичним науковим центром

Поморник Юхим і українська полярниця

Засновниця читацької онлайн-платформи «Сторія» Олесь Божко

Авторка Анна Соїна

Головна редакторка Юлія Журлакова

Літературна редакторка, авторка рубрики

«Читай і мову вивчай!» Юлія Гарюнова

Верстка Анастасія Бишовець

Дизайн Віталій Войтуль

Фото Анна Соїна, Національний антарктичний науковий центр

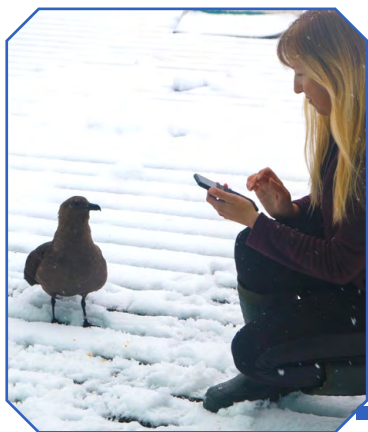
Консультанти Іван Парнікоза, Анна Торгоненко

www.storiya.info

Матеріали розроблені ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» за технічної підтримки ООН Жінки в Україні та за фінансування Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги ООН (WPHF). Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Жіночого фонду миру та гуманітарної допомоги Організації Об'єднаних Націй (WPHF), але це не означає, що висловлені в ній погляди та вміст є офіційно схваленими або визнаними з боку Організації Об'єднаних Націй.

Усі зображення, інформація і торговельні марки використовуються як ілюстрації з навчальною метою та не мають рекламного характеру. Усі матеріали, які розміщені на веб-сайті www.storiya.info, а також будь-які інші матеріали, що розповсюджуються за допомогою цього сайту і з цього сайту (зокрема зображення, відеоролики і тексти) належать ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» та захищені авторським правом. Несанкціоноване використання цих матеріалів, повне або часткове копіювання, збереження, зміна і поширення (для будь-яких цілей) без письмової згоди ГО «ПРОСТІР ЗНАНЬ» заборонено. © 2023 «Сторія».

Коли за календарем настає весна, в Антарктиці помітити важко. Вітри дмуть так сильно, що мартини літають хвостом уперед. Морози сковують усе навкруги кригою. А полярники вибиваються із сил, розчищаючи снігові замети навколо дослідної станції.

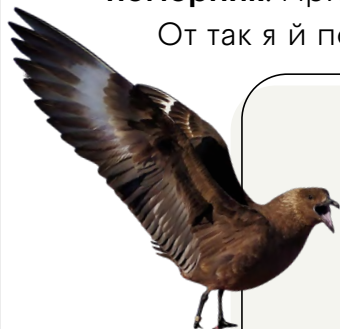
От і ми, команда 25-ї Української антарктичної експедиції, вовтузилися з лопатами, як раптом наш дизеліст Юрійович радісно вигукнув:

— Весна прийшла!

Ми здивовано роззирнулися. Навколо було так само біло. От тільки до нас завітав гість. Серед кучугурів сидів великий коричневий птах. Він схилив голову набік і дивився на нас чорними намистинками допитливих очей. Я помітила, що в нього трохи надірвана перетинка на лапці. Потім птах розправив крила із широкими білими смужками й голосно закричав.

— Привіт-привіт! — помахав птахові біолог Саня, а тоді повернувся до нас: — Це **скупа**, або **південно-полярний поморник**. Прилітає сюди навесні, аби виводити пташенят.

От так я й познайомилася з Юхимом.

Південно-полярний поморник — великий морський птах. Має коричневе, густе пір'я, яке дає змогу витримувати низькі температури та добре маскуватися серед каміння.

Після Юхима на наш та сусідні острови почали масово прилітати поморники. Домініканські мартини не надто зраділи новим сусідам. Що тут почалося! Справжні баталії за “місце під сонцем”. Спочатку господарі перемагали — їх було більше. Але коли скуа зрівнялися з ними в кількості, то вже мартинам стало непереливки. Довелося посунутися. І родини скуа взяли й собі облаштовуватися.

Домініканський мартин

— морський усеїдний білочорний птах, розповсюджений у південній півкулі, єдиний серед мартинів, хто живе в Антарктиці.

Якось я напросилася допомагати біологу на острові Петерман. Треба було ходити колоніями різних видів пінгвінів та лічити їхні гнізда. Мені доручили адельок (так ми лагідно називаємо пінгвінів Аделі). А колега рахував субантарктичних пінгвінів.

Біля кожного поселення чатували поморники. Я придивлялася, чи немає, бува, серед них Юхима. Раптом один пінгвін поцупив камінець із сусідського гнізда й кинувся навтьоки. Хазяїн не стерпів, покинув гніздо та побіг за крадієм.

А скуа лише цього й чекав. Миттю підлетів до пінгвінячого гнізда й вихопив яйце. Летіти з ним птах не зміг, тож просто відкинув убік на сніг, розбив дзьобом і почав їсти.

Поморник — хижак. Він харчується крилем, мертвими тваринами чи птахами, може відбирати їжу в інших птахів і є справжню грозою пінгвінів: полює на їхні яйця та пташенят.

Юхим мене завжди знаходив сам. Коли я йшла на лижах, він літав за мною. А під час обходів по станції чимчикував, вправно перебираючи лапками по настилам. І я звикла до його компанії. Та не всім вона була така приємна, як мені.

Під будівлею нашої станції облаштувала собі гніздо родина футляронісів, або, як ми їх називаємо, футлярників.. Того дня я спостерігала, як батьки годують своїх пташенят. Малюки, схожі на сіреньких із білими пір'їнками курчат-підлітків, по черзі підбігали до батьків й брали в них їжу.

Юхим, як завжди, був неподалік. У засідці. Та пильні футлярники його помітили — еге ж, така загроза для їхньої малечі! Ці невеличкі пташки кинулися на хижака, схопили за крила і потягнули в різні боки! Такого скуа не чекав і відразу накивав п'ятами.

Сивка біла, або футляроніс — невелика біла прибережна пташка. Вона не має плавальних перетинок на лапках і живе лише на суші.

Внадилися поморники й до полярників-рибалок. До речі, риболовля для полярників — не хобі, як ви могли подумати, а етап дослідницької роботи. Виловлена риба деякий час живе в спеціальному акваріумі на станції, біологи її ретельно вивчають — міряють, важать та виймають з неї паразитів для детального опису. Ловлять рибу на шматочки сирої яловичини, і жоден виїзд рибалок весною та влітку не обходиться без вірних поморників. Вони кружляють поряд, відганяють мартинів, можуть навіть сісти на човен. Годувати їх не можна (бо це нашкодить птахам: приручені вони не зможуть виживати самі в дикій природі). Але поморники цього не знають і не втрачають надії вкрати рибку чи м'ясце.

Цих пернатих крадіїв приваблює не тільки їжа! Вони не втрачають нагоди поцупити все, що погано лежить — викрутку, рукавицю чи ключ.

А одного дня Юхим прийшов до мене на станцію не сам. Певно, хотів познайомити зі своєю парою (адже саме для створення пари й виведення пташенят поморники прилітають на ці антарктичні острови). Пані була світлого, майже кремового кольору, і значно стриманіша за бешкетника Юхима.

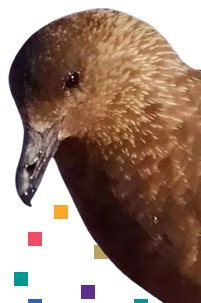
Поморники часто відкладають яйця прямо на мох або серед каміння, хоча іноді лаштують гнізда. Яйця поморників зеленуватого кольору в крапки. Пташенят побачити не просто — батьки атакують всіх, хто до них наближається!

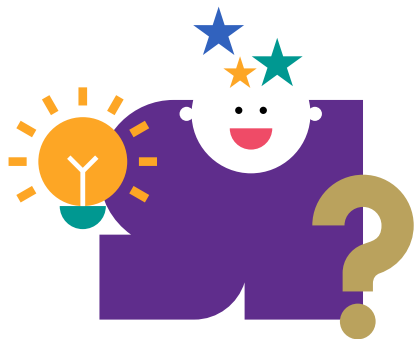

Цю милу парочку я зустріла ще раз. Досліджуючи сусідній острів, що має назву Скуа (здогадайтеся, чому?), ми дійшли до різнокольорового озера (Насправді різних барв воді надавали лід, сніг, мохи та лишайники на дні та берегах). І всюди ходили, плавали, стояли на острівках десятки скуа! Це було неймовірне видовище, сповнене краси, грації та спокою. Може, то було скуяче СПА? Хай там як, а Юхим зі своєю красунею також там були.

Юхима я бачила біля станції все літо, від весни (видно, він “опікувався” пінгвінами, що жили поряд). І за тиждень до нашого від’їзду додому, він теж відлетів зимувати в інші краї. Але на цьому історія не закінчилася! Юхим і досі прилітає на українську станцію, і тепер уже спостерігає за іншими дослідниками та дослідницями, які надсилають мені його світлини. ●◆◀▶◆

НАД ЧИМ ПОМІРКУВАТИ

Чому полярниця не приручила поморника, хоч він і дуже їй сподобався?

Які види птахів мешкають поряд з Українською антарктичною станцією? Як вони ладнають?

Що, на твою думку, вивчають біологи в Антарктиді?

Яку роль в антарктичній експедиції тобі б хотілося випробувати на собі?

ЧИТАЙ
І МОВУ ВИВЧАЙ!

Їх чи їхній?

У цьому тексті ти прочитав/прочитала історію знайомства української полярниці та поморника Юхима, який стежив за дослідниками й намагався поцупити їхню рибу. Чи їх рибу? Як правильно сказати?

Запам'ятай! В українській мові є два займенники — **їх** та **їхній**. Вони мають різне значення й не використовуються як взаємозамінні.

Їх — особовий займенник, відповідає на питання КОГО?

Наприклад: Ми чекали птахів, але сьогодні їх не було.

Їхній — присвійний займенник, відповідає на питання ЧИЙ?

Наприклад: Пливти на Антарктиду — їхній свідомий вибір.

Спробуй **скласти** власні приклади речень зі
словами **“їх”** та **“їхній”**.

A large rectangular area with a light gray border and rounded corners, containing 15 horizontal dotted lines for writing.

Тепер ти знаєш більше про займенники
та їх вживання!

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

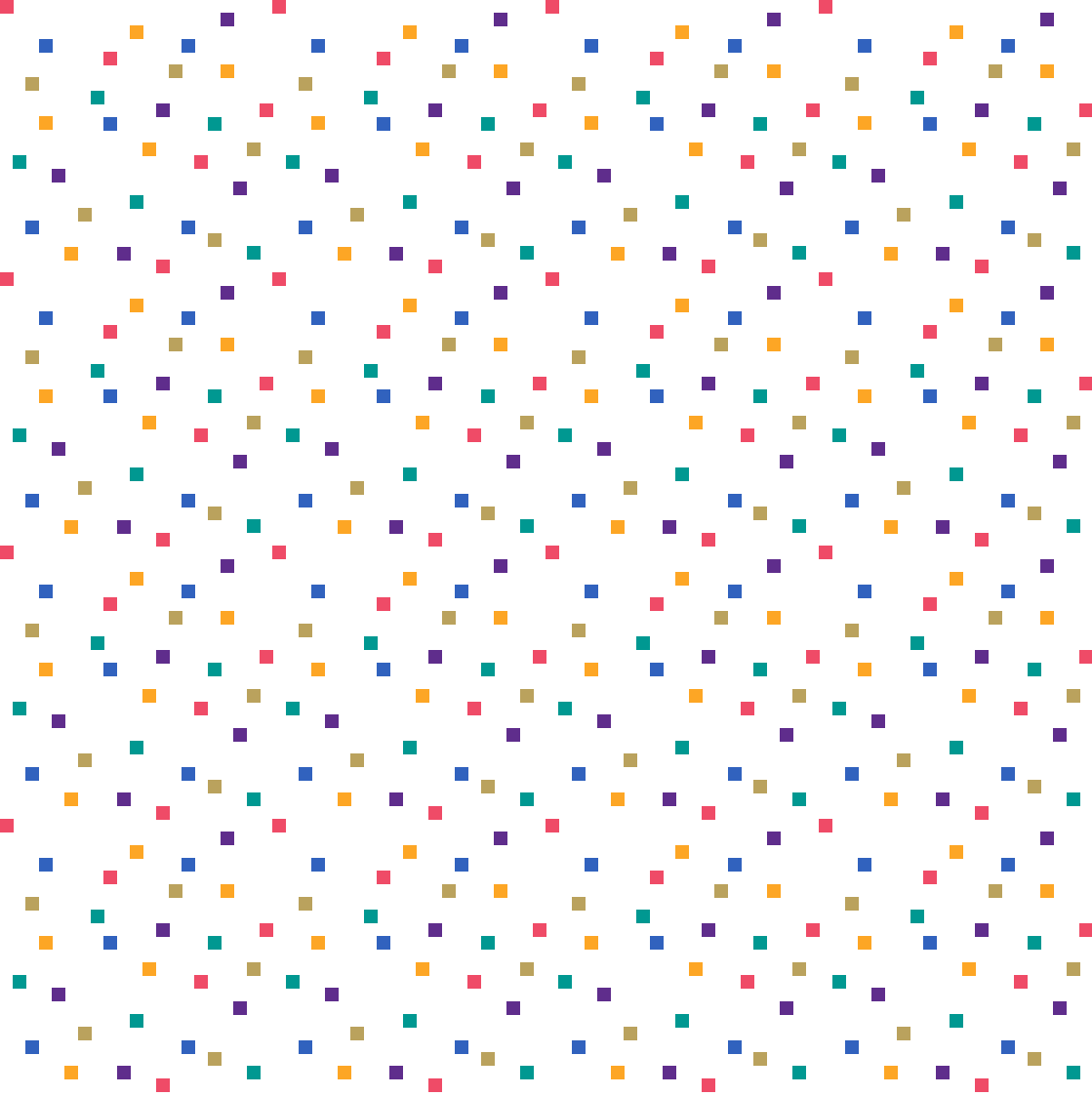
Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Для твоїх геніальних думок

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

www.storiya.info

© 2023 «Сто́рия»